

Blatnice

Kraj: Plzeňský

Správní obvod: Nýřany

Nadmořská výška: 360 m n. m.

Počet obyvatel: 875

Adresa URL: www.blatnice.cz

Okres: Plzeň-sever

GPS souřadnice: 49.719715N, 13.155986E

První pís. zmínka: 1379 (645 let)

PSČ: 330 25

Historie obce Blatnice

První písemná zmínka o obci Blatnice pochází z berního rejstříku plzeňského okresu z roku 1379. V tomto dokumentu je obec nazývána "Blatniczie". Toto jméno bylo odvozeno pravděpodobně od slova bláto.

Dříve totiž v blatnickém obecním katastru skutečně bývalo hodně bahna, které zmizelo teprve zřízením kamenouhelných dolů. Název obce během let prodělal řadu změn, od původního tvaru Blatniczie přes tvar Blatnice z roku 1421, Platnitz, užívaný v 17. století, Blatnitz z roku 1788 a dále Blatnicze, Blattnitz, Plattnitz, Blatnice, Blatowo a Blatova až k dnešnímu názvu Blatnice.

Podle již zmiňovaného berního rejstříku patřila Blatnice v roce 1379 více majitelům, byla tedy předána svobodným usedlíkům. Z tehdejších majitelů v takto "rozkouskované" Blatnici, patřících k nižší šlechtě, známe Lvíka, Jindřicha a Bohuslava. Ještě v roce 1421 se objevuje zmínka o jistém Václavu z Blatnice. Před rokem 1459 získal jeden a půl lánů v Blatnici klášter Chotěšov. Tento klášter se nakonec stal úplným a jediným vlastníkem obce. Kdy přesně se tak stalo sice nevíme, klášter je jako majitel vsi prvně zmiňován roku 1522. Tehdy administrátor pražského arcibiskupství Jan Žák vyzval probošta Matyáše, aby ves Blatnici s rybníkem do osmi dnů vydal "veleurozené panně z Lubu". Pohnutky k tomu se neuvádějí.

V průběhu 16. století se Blatnice dostala do zástavy a během krátké doby vystřídala několik majitelů. Roku 1591 prodal obec Kristov z Roupova Anně Bryknarové z Brucksteinu, dceři Mikuláše Bryknara. Ta Blatnici roku 1596 se souhlasem svého otce prodala Adamu z Klenova a Janovic. Mezitím však císař Rudolf II. již roku 1594 dal proboštovi Jiřímu Smiterovi povolení k výkupu Janova rybníka, Blatnice, pusté vesnice Borek s rybníčkem, Kamenného Újezda a dalších zastavených statků. Probošt tedy Adama z Klenova roku 1597 pozval k jednání, ještě než jej však mohl realizovat zemřel a ve snaze získat zpět klášterní majetek musel pokračovat jeho nástupce Adam Rudrisch. Jeho snažení nakonec nevyšlo naprázdno, a roku 1603 tak Rudolf II. Adamovi z Klenova nařídil Blatnici spolu s dalším majetkem navrátit.

Chotětovský klášter však obec nespravoval příliš dlouho a již brzy Blatnice přešla pod jiného pána. Kdy přesně se tak stalo a pod koho obec vlastně přešla sice s určitostí nevíme, mohli to však být již baroni z Ržičan, protože některé dokumenty Blatnici uvádějí pod zástavou ještě před rokem 1618. K roku 1633 obec s jistotou patřila k panství Viléma z Ržičan. Jak ukazují některé listiny, museli mít šlechtici z Ržičan v Blatnici nějaká práva již dříve. V 17. století pobíral v Blatnici nájemné také stříbrský minoritní klášter. V první polovině 17. století obec zažívala velice těžkou dobu třicetileté války. Tehdy celý kraj značně strádal průchody různých armád, které plenily a drancovaly vše, co jim přišlo do cesty. Ve 40. letech 17. století je i Blatnice uváděna jako "válkou zpustošená".

Od pánů z Ržičan obec později přešla na pana Heřmana Jana Brauma z Miřetic a po něm roku 1659 na

jeho vdovu Annu Marii Braunovou z Miřetic (rozenou z Ržičan), aby nakonec roku 1672 napřed dvůr a po něm i celou ves znovu získal klášter. Z dob správy Anny Marie záznamy v Blatnici hovoří o dvou ničivých požárech, při jednom z nich prý vyhořela téměř celá obec. V druhé polovině 17. století měla Blatnice na 154 obyvatel.

Když byl chotětovský klášter v rámci josefínských reforem zrušen, dostala se obec do správy Náboženského fondu. Ten držel statky zrušeného kláštera po následujících 40 let, aby je roku 1822 prodal knížeti Karlu Alexandru Thurn - Taxisovi. Roku 1826 byla postavena silnice vedoucí z Plzně přes Blatnici do Kladruhu. V roce 1836 měla Blatnice 24 domů a žilo zde na 160 obyvatel. Jak se zdá z dochovaných záznamů, byla Blatnice v této době v jednotlivých letech zproštěna od roboty. Za to však musela platit přes 3 zl.. V obci tehdy byla pastevna, ovčárna, kovárna, hospoda a panský dvůr. Lidé se zde živili především pěstováním lnu, tkalcovstvím a chovem ovcí.

V roce 1860 byla Pražskou železárenskou společností zřízena vlečná dráha, která pak byla ve směry Nýřany - Heřmanova Huť zestátněna. Roku 1872 byla v Blatnici dokončena výstavba obecné školy, o jedenáct let později zde byla zřízena i malá školka. Zdejší škola byla pro narůstající počet dětí v roce 1879 rozšířena na dvojtřídní, v roce 1880 pak byla povolena třetí, r. 1887 čtvrtá, r. 1891 pátá a r. 1901 nakonec i šestá třída. Školní budova musela být kvůli tomuto rozšiřování samozřejmě také zvětšována. Když pak byla roku 1902 zřízena škola i v obci Rochlov, ztratila blatnická škola mnoho dětí a počet jejích tříd nakonec klesl na tři. Roku 1892 bylo v Blatnici založeno sdružení německých hasičů. V roce 1900 byl ve středu obce postaven kostel zasvěcený Nejsvětější Trojici. V následujícím roce byla ve vsi zřízena poštovní sběrna. V roce 1912 tu byla postavena fara (do této doby byla ves určena farností k Úhercům a ještě před rokem 1786 k Sekyřanům), ve stejném roce byl v obci zřízen hřbitov a v roce 1913 zde byla ustavena vlastní samostatná duchovní správa. Roku 1912 byla také vybudována silnice z Blatnice přes Rochlov do Stříbra.

Úspěšné období dějin obce ukončil v roce 1914 příchod první světové války. Spolu s válkou přišla velká bída. Potraviny byly vydávány jen na lístky, přičemž jejich přiděly byly neustále snižovány. Brzy všude vládl nedostatek a drahota. Lidem chyběly dříve běžné věci - např. petrolej, uhlí nebo tabák. Lidé také museli pro potřeby armády odvádět nejrůznější produkty, koně apod.. Od začátku války navíc probíhaly odvody mužů na frontu. Jejich práci pak musely zastat ženy a děti, čímž se jejich situace ještě zhoršila. Do Blatnice během války přicházeli uprchlíci z Haliče. Dne 9. září 1916 byly zdejší kostelní zvony odevzdány na výrobu kanónů a střeliva. V lednu roku 1917 bylo na důl Holzner poblíž Blatnice přiděleno 20 zajatých Srbů. V dubnu pak bylo ještě do dvora na polní práce přiděleno 6 zajatých Rusů. Na sklonku války, v říjnu 1918, zdejší vyhladovělé a válkou sužované obyvatelstvo postihla další rána - epidemie španělské chřipky, která si tu vyžádala několik lidských obětí. Na konci října však válka konečně skončila a české obyvatelstvo mohlo oslavovat vznik samostatného Československa.

I po skončení války ještě řadu měsíců přetrvávaly problémy se zásobováním, drahotou a bídou. Život v obci se však přeci jen pomalu vracel do normálu. Ještě v roce 1918 byla v obci zřízena česká škola. O zlepšující se situaci v Blatnici svědčí také zřizování různých spolků a sdružení. Roku 1920 byl v Blatnici založen německý sportovní klub, jeho členy však byli i Češi. V roce 1921 byl v obci ustanoven odbor Národní jednoty pošumavské, jehož působnost se vztahovala také na Rochlov a Přehýšov. Při tomto odboru byl ustanoven také dramatický odbor, který byl v příštích letech velice činný a pořádal řadu divadelních představení a jiných kulturních podniků, z jejichž výtěžku byla

podporována česká škola a byla zřízena i knihovna. Díky Národní jednotě pošumavské byl v lednu 1933 dokonce zakoupen hostinec v č.p. 53 a přestavěn na Národní dům. V něm pak svou činnost rozvíjely další místní spolky a sdružení. Odbor NJP se po celou dobu svého působení snažil o pozvednutí české menšiny v obci. V roce 1923 byla dále založena místní osvětová komise. V příštím roce zde byla založena Dělnická tělocvičná jednota, v roce 1931 Kampelička a v roce 1933 tělocvičná jednota Sokol a sportovní klub Slovan. V roce 1934 bylo v Blatnici slavnostně otevřeno i nové upravené hřiště. V září roku 1921 byla povolena osobní doprava se zastávkou v Blatnici. Ve stejném roce v obci proběhlo sčítání lidu. Podle něj zde tehdy žilo 213 Čechů a 712 Němců. V roce 1924 byly do zdejšího kostela opatřeny nové dva zvony jako náhrada za zvony, které byly za války odevzdány armádě. Obecní kronika k tomuto roku uvádí také zřízení pekařství v č.p. 95. V roce 1925 se obec rozhodla vyřešit velký nedostatek bytů nákupem osmi ještě zachovalých vagónů od správy drah v Plzni. Tyto vagony pak byly umístěny po obou stranách silnice k Nyřanům a byly přizpůsobeny k bydlení. Nájemníci spláceli určité částky a po deseti letech se vagony staly jejich majetkem. Rok 1925 byl ve znamení malého odbytu uhlí, jehož těžbou se živili také místní obyvatelé. Omezení práce v dolech a propouštění se tak dotklo i zdejších horníků.

V roce 1926 byla v Blatnici postavena nová budova české školy. V tomto roce byl v obci otevřen obchod se smíšeným a železným zbožím v č.p. 85 a řeznický obchod v č.p. 53. V roce 1927 se zdejší majitelé domků usnesli zřídit v obci elektriku. V následujícím roce se v obci rozsvítilo první elektrické světlo. V roce 1927 byl u silnice na návsi zřízen čtyřhranný kiosk na prodej tabáku. V roce 1930 byl v Blatnici otevřen krupařský obchod (v č.p. 104) a holičství (v č.p. 54). V tomto roce proběhlo sčítání zemědělských a živnostenských závodů. Obecní kronika nám z něj podává některé statistické údaje - ze zemědělských plodin se v Blatnici pěstovaly všechny obiloviny, vikev, brambory, cukrovka, krmná řepa, krmná mrkev, jednosečný a dvousečný červený jetel, vojtěška, kukuřice, slunečnice a jahody. Z domácího zvířectva v obci bylo: 29 koní, 177 ks hovězího dobytka, 160 koz, 75 prasat, 365 kuřat, 992 slepic a kohoutů, 733 housat, 205 hus a 42 kachen. Z ovocných stromů bylo dále napočteno: 302 jabloní, 5 moruší, 179 rybízových keřů, 46 višní, 641 švestek, 55 rynglů, 5 ořechů, 352 hrušní, 372 třešní a 275 angreštů. Kronika v tomto roce dále hovoří o dvou událostech. První z nich je bohužel smutná, záznam nás informuje o neštěstí, když během velké oslavy německého sportovního klubu blesk usmrtil 3 osoby. Druhý záznam popisuje přelet velké vzducholodi Graf Zeppelin nad obcí při svém letu z Berlína do Fridrichshafenu. Podle sčítání lidu konaném dne 2. prosince 1930 v Blatnici žilo celkem 1052 obyvatel, z toho 375 Čechů a 674 Němců.

Od roku 1929 světem zmítala velká hospodářská krize. Její důsledky se projevily i v Blatnici, kde značně narostla nezaměstnanost. Sociální situace obyvatel na počátku 30. let nebyla dobrá, o tom svědčí i přiděl potravin, který stát poskytl zdejším nezaměstnaným v roce 1931. V tomto roce v obci celkem čtyřikrát hořelo! Požáry byly v obci poměrně časté, obvykle však lehl popelem jen stoh slámy nebo stodola. Nyní však plameny zničily i několik domů a střech. V důsledku častých požárů tak obecní zastupitelstvo nařídilo noční hlídky. V roce 1932 byla rozšířena elektrická síť na domy u rochlenské silnice a ostatní novostavby. Na podzim téhož roku obec také nechala podél rochlenské silnice vysázet 150 třešňových stromů. V říjnu roku 1933 byla na zastávce lokální dráhy postavena čekárna.

V květnu roku 1934 bylo provedeno rozšíření místního hřbitova. Ve stejné době byla zahájena úprava silnice z Rochlova do Blatnice a dál až k sekyřanské silnici. I přes přetrvávající hospodářskou krizi byla v obci v roce 1934 zřízena správkárna obuvi (v č.p. 71) a podruhé bylo

otevřeno holičství v domě č.p. 54. V roce 1937 proběhla na dole Concordia, kde pracovalo mnoho blatnických občanů, a který měl být uzavřen, stávka. Tou se horníci snažili na Škodových závodech vymoci zajištění práce na další léta. Stávkou však horníci docílili jen slibů, které nakonec nebyly vyplněny.

V druhé polovině 30. let se začaly povážlivě vyhrcovat vztahy mezi Čechy a Němci. Sousední nacistické Německo požadovalo připojení českých pohraničních oblastí, situace došla až tak daleko, že v Česku proběhla mobilizace na obranu před nacistickým vpádem. Když však byla západními mocnostmi podepsána Mnichovská dohoda, ztratil odpor mnohem silnějšímu Německu smysl a na podzim roku 1938 tak došlo k zabrání pohraničí německou armádou. Mezi zabranými obcemi byla i Blatnice. Kronika uvádí, že německé obyvatelstvo se v této době k Čechům a ke všemu českému začalo chovat dosti nepřátelsky, předním českým pracovníkům bylo vyhrožováno, česká škola byla vykradena a poškozena a české nápisy a symboly byly strhávány ze zdí. Němci také zorganizovali přivítání nacistického vojska. Česká státní obecná škola byla v Blatnici v říjnu 1938 uzavřena.

Někteří čeští obyvatelé Blatnice před německými okupanty raději odešli do vnitrozemí. Ti, kteří zůstali, pak za druhé světové války zažívali těžké časy. České děti, jejichž rodiče k Němcům nebyli loajální, se nemohli vyučit řemeslu ani dál studovat, v obci byly ihned zavřeny všechny židovské obchody, někteří Češi byli nasazeni na práci do Německa, v bytech Čechů byly také prováděny prohlídky, zda nepřechnávají nějaké zbraně. Během války byli někteří Češi z obce vypovězeni a museli odejít. Jiní byli uvězněni za ilegální činnost, např. strhávání německých vlajek, zatažení zásob apod.. Po atentátu na Hendricha zdejší Němci dokonce vykřikovali, že všichni Češi v Blatnici musí být zastřeleni! K represáliím vůči Čechům však nakonec naštěstí nedošlo. Hřiště SK Slovan bylo místními Němci úplně zničeno a přeměněno na pole.

Brzy po vypuknutí války znovu nastal nedostatek. Potraviny a různé výrobky byly vydávány pouze na lístky, naturálie musely být odevzdávány pro potřeby armády, němečtí muži odcházeli na frontu. Ke konci války zdejší kraj zažil dva transporty smrti. Druhý z nich, který se sestával z žen, byl ubytován přímo v obci ve stodolách zdejšího velkostatku. V obou případech české obyvatelstvo podávalo zuboženým a umírajícím vězňům jídlo a vodu. Od léta 1944 do Blatnice přicházeli také němečtí uprchlíci z východní fronty. Do konce války se jich sem nastěhovalo na 300. Když již bylo jasné, že Německo válku prohraje, začali prý Němci české obyvatelstvo opět zdravít a dokonce s ním i česky hovořit. V posledních dnech války do obce dorazila německá domobrana, složená ze starců a dětí od 15 let. Dne 5. května 1945 ve čtyři hodiny ráno byla tato jednotka poslána proti Američanům ve směru ke Stříbbru.

Došli však jen do Hněvic, kde se srazili s americkými tanky, jedoucími ze Stříbra do Plzně. V krátké bitvě pak byla spousta těchto Němců pobita. Když pak německá moc v obci dohasínala, utvořil se zde revoluční národní výbor a revoluční garda. Té se pak dobrovolně vzdávali poslední němečtí vojáci. Dne 6.

května 1945 válka a německý útlak pro obec konečně skončily!

Po válce proběhl odsun německého obyvatelstva a následné dosídlení obce navrátilci a novými osadníky z vnitrozemí. Češi a Židé pak v obci obnovovali své živnosti, Národní dům byl opět uveden do pořádku a znovu byla otevřena česká obecná škola a mateřská škola. V září 1945 byla v obci založena i měšťanská škola, do ní docházely děti z celého okolí. V Blatnici bylo dále zavedeno autobusové spojení do Stříbra. Dne 15. září 1945 byl v obci založen dramatický spolek s názvem Josef Kajetán Tyl, po něm zde byla obnovena veřejná knihovna, Kampelička, sportovní klub Slovan, tělocvičná jednota Sokol a loutkové divadlo, které před válkou působilo pod odborem Národní jednoty pošumavské, dále byl

založen Svaz české mládeže, český Sbor dobrovolných hasičů, který po Němcích převzal hasičskou zbrojnicí, Západočeské konsumní družstvo a svaz brannosti. V roce 1946 byla v obci dokončena instalace rozhlasového vysílání. Pro narůstající počet přistěhovaných dětí byla v tomto roce zdejší škola rozšířena na trojtřídní.

Do října 1948 se pak místní MNV usnesl provést kanalizaci, opravu obecních silnic, úpravu farního rybníka, nutné adaptace obecné školy, postavení hasičské zbrojnice, stavbu hřiště, koupaliště, vybavení jeviště a rozšíření Národního domu. K 21. srpnu 1947 v Blatnici žilo celkem 782 obyvatel, z toho 628 Čechů a 154 Němců. V březnu tohoto roku obec postihla povodeň z náhlé oblevy, při níž bylo vytopeno několik bytů a sklepů.

Po únoru '48 byl v obci ustaven akční výbor Národní fronty. Ve stejném roce byl zestátněn zdejší velkostatek. K roku 1948 byly v Blatnici 2 obchody se smíšeným zbožím, Západočeské konsumní družstvo, 2 řezníci, 1 krejčí, papírnický obchod, mechanická dílna, holičství, zahradnictví, prodejna mléka, obecní kovárna, 2 hostince, obchod s lahvovým pivem a Kampelička. Zdejší obyvatelstvo tvořili zemědělci a tovární a hutní dělníci, kteří byli zaměstnáni v okolních dolech a továrnách, např. ve Škodových závodech v Plzni, v muniční továrně Zieglerův důl v Přehýšově, ve sklárně v Heřmanově Hutí atd.. Na katastru samotné Blatnice nebyl žádný podnik. Za zmínku jistě stojí hezký úspěch místních hasičů, kteří 29. srpna 1948 získali první cenu na závodech hasičských sborů v Nýřanech, kterých se zúčastnilo 24 sborů ze západních Čech. V roce 1949 se místní MNV usnesl provést úpravu cesty z Blatnice k Přehýšovu a úpravu domu č.p. 83 pro mateřskou školu.

Od 1. ledna 1950 v Blatnici působil matriční úřad. Od tohoto data byly totiž sňatky povinné jen před místními národními výbory. MNV tedy zřídil sňatkovou síň ze zasedací místnosti MNV a veřejnou knihovnu, která zde byla umístěna, přestěhoval do národní školy. V březnu roku 1950 bylo v Blatnici ustaveno JZD, do něhož vstoupili všichni zemědělci. Od 1. července 1950 dále přestali v obci fungovat jako soukromí živnostníci místní holič, truhlář, zahradník a dva hostinští, když byli připojeni ke komunálním podnikům v Nýřanech. V prosinci téhož roku byla pro JZD postavena společná stáj, ustájeno v ní bylo na 50 krav a telat. K roku 1950 zdejší národní školu navštěvovalo na 120 dětí, otevřeny pro ně byly čtyři třídy.

V roce 1951 byl v obci ustaven Československý svaz žen a pionýři, nad nimiž převzal patronát místní Československý svaz mládeže. Dne 20. ledna 1952 byla v Blatnici založena skupina lidových hudebníků. Dne 26. června 1952 tu byl při MNV ustanoven výbor žen. V tomto roce byla také ze stodoly v domě č.p. 23 zřízena hasičská zbrojnice a skladiště. Roku 1953 proběhla oprava budovy MNV, střechy národní školy, výpusti z rybníka a spolupracováno bylo i na výstavbě stadionu. Dále byla provedena oprava silnice v obci poštérkováním a místní Sokol - JZD za pomoci místního obyvatelstva dokončil výstavbu stadionu a budovy na cvičišti.

V roce 1954 MNV provedl generální opravu budovy fary. Dvě místnosti v přízemí byly ponechány k církevní potřebě dojíždějícímu faráři, v dalších dvou místnostech v přízemí byla umístěna obecní knihovna a zasedací síň MNV. V patře budovy pak byla umístěna kancelář tajemníka MNV, za ní úřední místnost pro předsedu, matrikáře a účetního MNV a nejprostornější místnost byla upravena jako sňatková síň. V roce 1954 byla dále jediná družstevní prodejna "Jednoty" přebudována na obchodní dům. Ve stejném roce byla také provedena úprava odtoku rybníka. Svou činnost k tomuto roku v obci začala znovu vyvíjet místní odbočka Československého červeného kříže a dosavadní pobočka místních zahrádkářů se osamostatnila od své mateřské jednoty v Rochlově a začala

slibně rozvíjet svou vlastní činnost.

Na začátku roku 1955 byla v Blatnici založena Osvětová beseda, jejím úkolem bylo plánovat, řídit a doplňovat místní kulturní a osvětovou činnost. Obec v této době žila skutečně bohatým kulturním životem. V roce 1955 dále proběhla generální údržba místního kostela a normální údržba zdejších školních budov a na pozemku u cesty na Rochlov byl místními zahrádkáři vysazen nový ovocný sad. V 50. letech se Blatnice potýkala s nedostatkem volných bytů. V roce 1956 měla obec poměrně dobré dopravní spojení - 9 vlakových spojů po železnici Nýřany - Heřmanova Huť majících výhodné připojení na vlaky tratě Domažlice - Plzeň - Praha), dále pravidelné autobusové spojení do Stříbra, Stoda, Nýřan a na doly v Tlučné, Zbůchu a Týnci. V obci bylo celkem 5 telefonních stanic (MNV, obě školní budovy, Jednota a Pohostinství). Zdejší osmiletou střední školu navštěvovalo okolo 200 žáků (z toho asi 70 přespolních). Škola měla šest tříd. Do mateřské školy docházelo v roce 1956 celkem 41 dětí. Celkový počet obyvatel obce se v této době pohyboval okolo čísla 840.

V roce 1957 byla zahájena výstavba kulturního domu. Ten měl být zařízen adaptací domu č.p. 38 v rámci akce "Z" (svépomocná výstavba obcí), podle plánu měl být vystavěn sál, předsálí, prostorné jeviště a zařízeno zde mělo být i stálé kino. V tomto roce se v obci objevily první televizní přijímače, koncem roku zde kronika uvádí již tři koncesionáře. V květnu roku 1959 byl v obci ustaven sbor pro občanské záležitosti, který měl "pečovat a zajišťovat důstojné akce k významným dnům a událostem rodinného života", jako např. "vítání do života" apod.. V roce 1959 v Blatnici také proběhla rekonstrukce elektrické sítě v horní části obce. Při územní reorganizaci v roce 1960 byla obec začleněna do okresu Plzeň - sever a do území obce byly přičleněny i Kleinova Kolonie a Konkordie. V tomto roce také došlo ke sloučení JZD v Blatnici, Rochlově a Kbelanech. Dne 30. dubna 1960 byl v Blatnici slavnostně otevřen kulturní dům. Koncem srpna v něm pak zahájilo provoz i stálé kino.

